

Från hinder till möjligheter

RAMFAKTORER
I HEM- OCH
KONSUMENTKUNSKAP

- Gör ramfaktorer
till dina styrkor i HKK

Elina Larsson

Kort om mig och syftet

- ♥ Praktik
- ♥ Forskning
- ♥ Likvärdig undervisning
- ♥ Fackligt arbete
- ♥ Skolverket
- ♥ Internationellt arbete

Ett livsviktigt ämne
med det bredaste innehålllet
- men det minsta antalet
timmar (130 timmar).

Hälsa & matvanor

– kunskap för ett friskt liv

Ekonomi & konsumtion

– klara vardagen och framtiden

Hållbar utveckling

– minska matsvinn & ta ansvar för miljön

Samarbete & livskunskap

– ansvar, relationer, problemlösning

Jämlikhet & inkludering

– alla elever får samma livsfärdigheter

Ramfaktorer?

4 Datasamlingar (2020-2024) genomfördes med digitala enkäter med flervalsfrågor och ett flertal öppna frågor.

Frågorna var delade i fem grupper:

1. Lärarens arbetserfarenhet och uppgifter
2. Arbetets materiella ramfaktorer
3. Arbetets sociala förhållanden på arbetsplatsen
4. Organisationens strukturella förutsättningar för arbetet
5. Aktuella frågor, arbetsmotivation och framtidsvisioner

Hur ofta
upplever du att
lokaler, resurser
eller tid
styr mer än
din planerad
undervisning gör?

Ramfaktorer?

1. Styrdokument
2. Materiella ramfaktorer
3. Strukturella/Organisatoriska ramfaktorer

Forskningen från 2020–2024 visar deras påverkan på undervisningens kvalitet och lärarens arbetsmiljö.

Ramfaktorer är **INTE** enbart
de materiella

Ex. Skillnaden mellan välutrustat kök och
ett kök där utrustningen brister
→ påverkar både elevernas lärande och
lärarens arbetsbelastning.

Arbetsmiljöperspektiv

- ♥ Lokaler
- ♥ Utrustning: säkerhet, modernitet, tillgång (t.ex. antalet spisar)
- ♥ Ventilation, ljus, ljud: koppling till både hälsa och lärandemiljö
- ♥ Brandskydd och säkerhet: lagkrav, men också praktiska rutiner i klassrummet

Risker i undervisningen

- ♥ Elevernas arbete i köket:
skärskador, brännskador, hygienrisker.
- ♥ Arbetsmiljörisker för läraren:
ständig övervakning, stress, ljudnivå,
fysisk belastning.
- ♥ Exempel på hur risker kan reduceras med
rutiner, organisation och elevansvar.

<https://www.menti.com/al7fzimhp5b2>

Stöd, utbildning och arbetsvillkor

- ♥ Gruppstorlek: påverkar både säkerhet och lärandemöjligheter.
- ♥ Förberedelsetid: avgörande för att kunna planera säkra och kvalitativa lektioner.
- ♥ Schemaläggning och lektionslängd: stress eller arbetsro?
- ♥ Kompetensutveckling: lärare behöver kontinuerlig fortbildning inom både ämnesdidaktik och säkerhet.

Rutiner och Systematiskt arbetsmiljöarbete

- ♥ Hur risker upptäcks (egna observationer, elevfeedback, skyddsronder).
- ♥ Hur de rapporteras ex. till skolledning, arbetsmiljöombud
- ♥ Hur de åtgärdas (förebyggande underhåll, utbildning, säkerhetsrutiner).
- ♥ Läraren inte ensam ska bära ansvaret
→ det krävs stöd från organisationen.

Från hinder till möjligheter – lösningsstrategier

- ♥ Hur kan ramfaktorer bli nycklar till utveckling?
- ♥ Öka medvetenhet kring ramfaktorer?
- ♥ Förbättra förutsättningar genom olika former av samarbete?

Från hinder till möjligheter – lösningsstrategier

- ♥ Samverka med kollegor/skolledning för att påverka schemaläggning och resurser.
- ♥ Dokumentera och synliggöra risker och lösningar
→ stärker argument för bättre villkor.

Ramfaktorerna sätter ramar,
men du kan välja hur du fyller dem.

Tre nyckelord:
säkerhet – hållbarhet – kvalitet.

”Se lokaler, tid och resurser
inte bara som begränsningar
– utan som verktyg för att skapa en trygg,
kreativ och hållbar undervisning.”

Från hinder till möjligheter

RAMFAKTORER
I HEM- OCH
KONSUMENTKUNSKAP

Tack!

Elina Larsson

